

Andrzej F. Dziuba

"Dzieła wybrane księdza prałata
Kazimierza Niesiołowskiego wydane
w 60 rocznicę śmierci tego zacnego
kapłana, honorowego obywatela
Pleszewa", Pleszew 2009 : [recenzja]

Saeculum Christianum : pismo historyczno-społeczne 18/1, 284-287

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Przewodnia myśl recenzowanego prezentowanego opracowania jest taka, „można nauczyć się jak budować konflikt i porozumienie, jak skutecznie radzić sobie z presją i manipulacją, a także jak jeszcze skuteczniej prowadzić negocjacje”. Autorzy książki, będąc praktykami, w każdym paragrafie proponowali szereg rozwiązań konkretnych sytuacji. W ten sposób opracowanie stało się dla czytelnika próbą zapamiętania wielu dobrych rozwiązań, które można zastosować w życiu codziennym. Recenzowana książka adresowana jest do ogółu czytelników, ale w ocenie autorów powinna stać się lekturą kadry zarządzającej zespołami pracowniczymi. W książce zbyt mało jest analiz i wyjaśnień teoretycznych, które przybliżyłyby czytelnika do poruszanego problemu z jego psychologiczną komplikacją. Przedstawione uwagi krytyczne nie wpływają na ogólną bardzo pozytywną ocenę w odbiorze tego opracowania. Zasygnalizowane problemy związane z reakcją ludzi na sytuacje związane w wykonywaną pracę umożliwiają zlokalizowanie tych elementów, które wymagają dalszej lektury. Zaproponowane rozwiązania zmuszają czytelnika do myślenia i pozwalają na wyrobienie własnych poglądów na sytuacje konfliktowe w pracy.

Piotr Zawada

Dziela wybrane księdza prałata Kazimierza Niesiołowskiego wydane w 60. rocznicę śmierci tego zacnego kapłana, honorowego obywatela Pleszewa. Pleszewskie Towarzystwo Kulturalne. Pleszew 2009, ss. 383.

Wielkie dzieła wspólnotowej pracy wymagają szczególnie charyzmatycznych liderów, przywódców czy konkretnych przykładów. Nie brak takich postaci inspirowanych nauką chrześcijańską, a zwłaszcza nauczanie Kościoła katolickiego. To wielkie bogactwo Chrystusa, który dostrzegał każdego człowieka i każdemu miał coś pozytywnego do zaoferowania, wskazując jednocześnie na możliwość osobowego zaangażowania w to dobro.

Nie ulega wątpliwości, że jedną z takich postaci był ks. prałat Kazimierz Niesiołowski (6 II 1872 – 5 XI 1949), związany przez wiele lat swej kapłańskiej posługi z parafią pod wezwaniem Ścięcia św. Jana Chrzciciela w Pleszewie. Jest to postać wręcz symboliczna, zwłaszcza dla społeczności lokalnej. Wydaje się jednak, że wyrwa się z tych ram i pragnie jakby przemówić szerzej i dalej, nie tylko słowami, ale przede wszystkim dokonaniem.

Prezentowane opracowanie poświęcone temu kapłanowi otwiera spis treści (s. 5) oraz zestawienie Komitet obchodów 60. rocznicy śmierci ks. prałata Kazimierza Niesiołowskiego (s. 7). Uderza brak obecności władz samorządowych szczebla powiatowego oraz proboszczów pozostałych parafii pleszewskich. Z kolei zamieszczono portret bohatera (s. 8), choć podobny kolorowy znajduje się na okładce, a czarno-biały ponownie na stronie 249, ale wynika to z reprintu danego dzieła.

Natomiast treściowo zbiór otwiera wstęp przygotowany przez ks. prałata Henryka Szymiec, wikariusza biskupiego Diecezji Kaliskiej oraz proboszcza wspomnianej pleszewskiej parafii farnej, a więc następny na urzędzie eklezjalnym ks. prał. K. Niesiołowski (s. 9-13). Następnie zamieszczono przedmowę pióra dra Andrzeja Szymańskiego, długoletniego dyrektora Liceum Ogólnokształcącego im. Ks. Stanisław Staszica w Pleszewie oraz prezesa Pleszewskiego Towarzystwa Kulturalnego, wybitnego znawcy i badawcza historii regionalnej, wręcz pasjonata (s. 15-16).

Zasadniczy korpus dzieł wybranych stanowi reprint siedmiu publikacji książkowych autorska ks. prał. K. Niesiołowski. Warto dla wskazania ogólnej zawartości książki podać kolejno ich tytuły: *Przyjaciel czy wróg? Książeczka dla ludu polskiego* (s. 17-76); *Miejski ogród dla dzieci jako przyczynek do sprawy wychowawczej* (s. 77-102); *Walka z alkoholizmem nakazem miłości bliźniego. Kazanie na 2 lutego* (s. 103-114); *Mój ogród ozdobny* (s. 115-166); *Sprawa alkoholizmu w zarysie* (s. 167-206); *Ogród jordanowski w małym mieście w świetle doświadczeń* (s. 207-246); *Szkice i sylwetki z przeszłości Pleszewa* (s. 247-376). Tekst podzielony na trzy części, ale bez tytułów. Trudno szczegółowo omawiać ich zawartość treściową. Tutaj po prostu trzeba sięgnąć do tych tekstów, delektując się wręcz ich bogactwem przekazu oraz formą.

Na końcu zbioru zamieszczono obszerną bibliografię publikacji ks. prałata Kazimierza Niesiołowski (s. 377-383).

Z zamieszczonych tekstów stosunkowo łatwo można zauważyć, że ks. prałat K. Niesiołowski „najwięcej czasu i zabiegów poświęcił niewątpliwie walce z alkoholizmem. [...] Innym zagadnieniem żywo zajmującym księdza prałata, ale organicznie powiązany z tematem walki z alkoholizmem, były problemy dbałości o ogrody i ogródki, co miało w zamyśle zająć umysły pleszewian czymś praktycznym, czymś, co odводziło od pokus używania napojów alkoholowych. (...) Trzecim problemem, któremu poświęcił wyteżoną uwagę ksiądz prałat Kazimierz Niesiołowski, a korespondującym z poprzednimi, była znamienita przeszłość Rzeczypospolitej” (s. 15). Oczywiście to nie wyczerpuje jego bardzo szerokich zainteresowań.

Można także zauważyć, że „droga mu była niepodległość Ojczyzny, a więc dla niej usilnie na wielu polach pracował. [...] Dla niepodległej Ojczyzny, a zarazem i dla Kościoła bardzo pragnął ukształtować nowego, lepszego człowieka. [...] Ksiądz prałat Kazimierz Niesiołowski, wierny swojej dewizie, która była jego zasadą działania, wiele robił, aby poprawić byt sobie powierzonym” (s. 10-11). Umiał zatem znaleźć pozytywne miejsce dla swego zaangażowania społecznego niezależnie od okoliczności politycznych. To było możliwe dlatego, że źródłem było społeczne rozeznanie ewangelii i jej odniesie do ludzi, danego miejsca i czasu.

W tym kontekście słusznym jest zatem stwierdzenie dra A. Szymańskiego: „Bogata jest twórczość piśmiennicza zmarłego przed 60 laty księdza prałata Kazimierza Niesiołowski. Niniejsze wydanie <<Dzieł wybranych>> zostało właśnie dlatego tak – a nie inaczej – zatytułowane. Ma ono na celu ponowne przypomnienie tylko bardziej zwartych i dłuższych tekstów wspomnianego duszpasterza – rozproszonych

w czasie, ułożonych tu według zasady chronologii wydania. Nie sposób było w tego rodzaju publikacji przypomnieć wszystkich dokonanych piśmiennych tego nadzwyczaj pracowitego kapłana” (s. 15).

Z książki wybrzmiewa wyraźnie praktyczne przesłanie pracy i pisarstwa ks. prał. K. Niesiołowskiego. „Wskazywał w ten sposób – i tym wielkim, i tym maluczkim – wzorce postępowania, wzorce osobowe, które warto było naśladować. Nadmienić wypada, że nie jest to wyidealizowany obraz pleszewian. To jest obraz realistyczny, nie pozbawiony humoru, ale też akcentujący poglądy własne księdza prałata Kazimierza Niesiołowskiego” (s. 16). Jest to uniwersalna uwaga odnosząca się do wszelkich opisów realiów życia miejsca, czasu i ludzi.

Jakże wymowne są słowa ks. prał. K. Niesiołowskiego: „Kreśląc sylwetki z przeszłości Pleszewa nie chciałbym pominąć przedstawicieli naszych mniejszości, gdyż i tam, istniały typy charakterystyczne, zarówno w dodatnim jak i ujemnym znaczeniu. Choć unikaliliśmy bliższego współzycia, znaleźliśmy się przecież wzajemnie” (s. 347). Ile tutaj szacunku o uznania dla czynionego dobra, a jeszcze bardziej dla osób to podejmujących.

Szkoda, że w książce nie zamieszczono szerszego curriculum vitae. Krótkie informacje są niewystarczające dla młodszego oraz nie obeznanego czytelnika (s. 9). Takie obszerniejsze informacje pozwoliłyby inaczej odczytywać przedkładane treści. Przynajmniej należy oczekiwać schematycznej chronologii życia i działalności. Ciekawym faktem jest, że poświęcono mu sporo opracowań, tak prace dyplomowe jak i artykuły oraz książki. Nie mniej jednak ks. prał. Kazimierz Niesiołowski oczekuje nadal na bardziej gruntowne i całościowe opracowanie, tak w płaszczyźnie swoistego życiorysu, jaka przede wszystkim pisarstwa i wielopłaszczyznowej działalności.

Na kartach poszczególnych dzieł jawi się jakże subtelny język charakteryzujący różne postacie. Ile w nim znamion wskazujących na wielki szacunek do różnych osób, dostrzegane dobro i umiejętności twórczo wykorzystywane w służbie dla innych. Autor jest szczególnie wrażliwy w ocenach krytycznych, choć potrafi się i na nie zdobyć. Sam język, mimo pewnych archaizmów w stosunku do współczesności jest znakomitym narzędziem komunikacji i przemawia jasno oraz klarownie.

Niezwykłe wrażenie robi obszerna bibliografia w oparciu o prace Andrzeja Gulczyńskiego „Ks. prałat Kazimierz Niesiołowski 1872-1949”, uzupełniona przez Andrzeja Szymańskiego. „Mimo tylu zajęć i różnych funkcji znajdował ksiądz prałat jeszcze czas na pisanie i publikację wielu artykułów i prac spisanych tak sugestywnym i pięknym językiem, a ponadto zawierających tyle ciekawych u bardzo pouczających przemyśleń” (s. 11). W zestawieniu zastosowano systematykę alfabetyczną, ale w tym kontekście rodzi się pytanie, czy bardziej słuszną nie byłaby systematyka chronologiczna. Taki układ pokazywałby specyfikę zainteresowań, narastanie kwestii w poszczególnych okresach. Sporo tekstów ukazało się w „Świcie”, czasopiśmie poświęconym walce z alkoholizmem oraz w „Miesięczniku”. Opublikowane prace uka-

zały się w Pleszewie, Poznaniu i Warszawie, czasem nakładem własnym autora, oraz kolejno w latach: 1905, 1930, 1935, 1929, 1935, 1937, 1938.

Integralna reprodukcja poszczególnych dzieł ks. K. Niesiołowskiego przywołuje także interesujące fotografie, rysunki, szkice czy plany. Ciekawe są także zamieszczone reklamy czy informacje. Wszystko to czyni teksty jeszcze bardziej zrozumiałe i przekonujące choć już z dość odległej perspektywy czasu.

Należy z uznaniem przyjąć wydane w formie reprintu niektórych pism ks. prał. K. Niesiołowskiego. Jest to hołd oddany wybitnemu kapłanowi i społecznikowi, człowiekowi kultury i wiernemu synowi Ojczyzny, tak w czasach niewoli jak i po jej wyzwoleniu. To przywołanie w historii miasta Pleszewa i okolicy ważnego świadka przeszłości. Należy się wdzięczność sponsorom: Bank Spółdzielczy w Pleszewie i Fabryka Maszyn Spożywczych SPOMASZ Pleszew S.A. Także warto przywołać patronat tej edycji: Urząd Miasta i Gminy Pleszew oraz Parafia pw. Ścięcia św. Jana Chrzciciela w Pleszewie. (s. 6). To są szczególnie ważne elementy edytorskie dzieła, który stały się szeroko dostępne teksty dawnych publikacji ks. prał. Kazimierza Niesiołowskiego.

Przywołane teksty ks. prałata Kazimierza Niesiołowskiego znakomicie ukazują niezwykłą postać tylko jednego kapłana, i to w trudnym czasie, bo na przełomie czasów niewoli i niepodległości. Jeden człowiek potrafił w swymi dynamizmie oddania się kapłańskiemu zaangażowaniu, wsparty łaską Bożą, stać się tak wspaniałym zarysem wielorakiego dobra społecznego i wspólnotowego. Oczywiście, miał on szeroką świadomość współpracy i pomocy ze strony wielu osób, a zwłaszcza świeckich. Co może uczynić jeszcze dla niego miasto Pleszewa i okolica? Warto, aby władze podjęły dalsze działania na rzecz jeszcze szerszego wizualnego utrwalenia tego wyjątkowego honorowego obywatela Pleszewa.

Bp Andrzej F. Dziuba

Buddy L e v y, *Konkwistador. Hernan Cortes, Montezuma i ostatnie dni Azteków*. Przeł. Grzegorz S a b u d a. Dom Wydawniczy REBIS, Poznań 2010, ss. 429.

Problematyka poszerzania się wizji świata przez odkrycia geograficzne jest szczególnie interesującym działem historii. Zresztą obejmuje to niemal wszystkie dziedziny wiedzy ludzkiej. To niezwykle bogactwo wydarzeń i miejsc, a przede wszystkim ludzi. Odległość w czasie często wręcz uniemożliwia odtworzenie ówczesnych wydarzeń, a jeszcze trudniej jest je zrozumieć w całych swych złożeniach.

Odkrycie Nowego Świata w 1492 r. oraz to wszystko co po tym nastąpiło jest nadal szerokim przedmiotem licznych badań i ma już wiele opracowań. W ten nurt wpisuje się także kolejna praca poświęcona Hernan Cortes (1485-1547). Jej autor Buddy Levy